[2024] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 174: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 320

ਬਾਬੂ ਸਾਹਿਬਗੌੜਾ ਰੁਦਰਗੌਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ

2010 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 985

19 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024

[ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਮਹਿਤਾ, * ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਏ-1, ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-3) ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਆਰ/ ਡਬਲਯੂ ਐਸ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

ਸਿਰਲੇਖ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 – ਧਾਰਾ 378 – ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ – ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ: (ਏ) ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੇਟੈਂਟ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ;(ਬੀ) ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਨ/ਭੁੱਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ; (ਸੀ) ਇਹ ਕਿ ਕੋਈ ਦੋ ਵਾਜਬ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ - ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ ਜੇ ਉਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 39 ਅਤੇ 40]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 – ਧਾਰਾ 302 ਆਰ / ਡਬਲਯੂ ਐਸ 34 - ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਏ-1, ਏ-2, ਏ-3 ਅਤੇ ਏ-4 ਨੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਪੀਡਬਲਯੂ -1, ਪੀਡਬਲਯੂ -1, ਪੀਡਬਲਯ-2, ਪੀਡਬਲਯੂ-3, ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਦੇ ਪੀੜਤ ਪੁੱਤਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ - ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ - ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਝਾੜੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕ ਗਿਆ - ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਸਵੇਰੇ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ-ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

---

* ਲੇਖਕ

ਬਾਬੂ ਸਾਹਿਬਗੌੜਾ ਰੁਦਰਗੌਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ

ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਏ-1, ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-3) ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਏ-1, ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਆਰ / ਡਬਲਯੂ ਐਸ 34 - ਸਹੀਤਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਪੀਡਬਲਯੂ -1, ਪੀਡਬਲਯੂ -2, ਪੀਡਬਲਯੂ -3, ਪੀਡਬਲਯੂ -4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -5 (ਨੌਕਰ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਗਏ ਸਨ) ਨੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ - ਗਵਾਹ ਪੀਡਬਲਯੂ -2, ਪੀਡਬਲਯੂ -6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -15 ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਂਹ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ - ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਚਾਰ ਨੌਕਰਾਂ (ਪੀਡਬਲਯੂ -2, ਪੀਡਬਲਯੂ -3, ਪੀਡਬਲਯੂ -4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -5) ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਬੰਨ੍ਹ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ - ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਪੇਟੈਂਟ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ, ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਮੀਆਂ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ - ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਦਾ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਬਿਆਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -10)- ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੀਡਬਲਯੂ-6 (ਜਿਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ) ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪੀਡਬਲਯੂ-1-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਘਟਨਾ ਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ -6 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਟ ਹੈ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਪੂਰੀ ਰਾਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਸੋਚੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦਾ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤਕ, ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅੰਨ੍ਹੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜੋ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ - ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਸਨ - ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ,

ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਏ-1, ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-3) ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਆਰ / ਡਬਲਯੂ ਐਸ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪਾਰਸ 44, 47, 53, 41]

ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 – ਧਾਰਾ 27 - ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜ ਤਾਂ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਾ ਬਿਆਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਹਿੱਸਾ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਦੇਵਮਨ ਉਪਾਧਿਆਏ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ - ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਬਾਰੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 59 ਅਤੇ 60]

ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 – ਧਾਰਾ 60 – ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਸਿੱਧੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਸਿੱਧੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ-ਇਹ ਧਾਰਾ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੈਕੰਡਰੀ/ਸੁਣਨਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ - ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 61]

ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 - ਧਾਰਾ 27 - ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ - ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ - ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ - ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖੁਲਾਸੇ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ - ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਕ੍ਰਮ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ

ਬਾਬੂ ਸਾਹਿਬਗੌੜਾ ਰੁਦਰਗੌਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ -27) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਏ -2 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -15) ਅਤੇ ਏ -1 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -16) ਦੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਮੈਮੋ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ -27) ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ - ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ -27) ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ (ਏ -1 ਅਤੇ ਏ -2) ਦੇ ਸਵੈਇੱਛਤ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਏ -1 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੋਇਟਾ ਅਤੇ ਏ -2 - ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ -27) ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਜੰਬੀਆ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ - ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ -27) ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਏ -3 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ, ਆਪਣਾ ਸਵੈਇੱਛਤ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋ ਦਾਤੀਆਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ -27) ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਅਖੌਤੀ ਸਵੈਇੱਛਤ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਬਤ ਮੈਮੋ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਾ ਤਾਂ ਖੁਲਾਸਾ ਮੈਮੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 66-69]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਰਾਜੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [2022] 3 ਐਸਸੀਆਰ 1046: **(2022) 3 ਐਸਸੀਸੀ 471;** *ਐਚਡੀ ਸੁੰਦਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ* [2023] 14 ਐਸਸੀਆਰ 47: **(2023) 9 ਐਸਸੀਸੀ 581;** *ਮੁਹੰਮਦ. ਅਬਦੁਲ ਹਫੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ* **(1983) 1 ਐਸਸੀਸੀ 143;** *ਸੁਬਰਾਮਣਿਆ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ* [2022] 14 ਐਸਸੀਆਰ 828:**2022 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1400 - ਭਰੋਸੇਯੋਗ।**

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦੇਵਮਨ ਉਪਾਧਿਆਏ [1961] 1 ਐਸਸੀਆਰ 14 : **ਏਆਈਆਰ (1960) ਐਸਸੀ 1125;** *ਰਾਮਾਨੰਦ @ ਨੰਦਲਾਲ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ* [2022] 5 ਐਸਸੀਆਰ 162:**(2022) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1396 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।**

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860; ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872; ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਕੀਵਰਡਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 378; ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 27; ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ; ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਣਾ; ਪੇਟੈਂਟ ਵਿਗਾੜ; ਭੌਤਿਕ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਨਾ/ਭੁੱਲ; ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹ; ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ; ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ; ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ; ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ; ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ; ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ; ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਹੋਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2010 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 985

2005 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਏ ਨੰਬਰ 2215 ਵਿੱਚ ਧਾਰਵਾੜ ਵਿਖੇ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਰਕਟ ਬੈਂਚ ਦੇ 14.09.2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਬਾਸਵਪ੍ਰਭੂ ਐਸ ਪਾਟਿਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਗੀਤ ਆਹੂਜਾ, ਅਨਿਰੁਧ ਸੰਗਾਨੇਰੀਆ, ਸਮਰਥ ਕਸ਼ਯਪ, ਅਮਨ ਬੰਕਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਮਨ ਪੰਵਾਰ, ਏ. ਏ. ਜੀ., ਵੀ. ਐੱਨ. ਰਘੂਪਤੀ, ਮਾਨੇਂਦਰ ਪਾਲ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼ਿਵਮ ਸਿੰਘ ਬਾਘਲ, ਹਰਸ਼ ਗੱਟਾਨੀ, ਵਕੀਲ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਮਹਿਤਾ, ਜੇ.

1. ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਬੂ ਸਾਹਿਬਗੌੜਾ ਰੁਦਰਗੌਦਰ (ਏ-1), ਅਲਗੌਂਡ ਸਾਹਿਬਗੌੜਾ ਰੁਦਰਗੌਦਰ (ਏ-2) ਅਤੇ ਮੁਦਕੱਪਾ @ ਗਡੇਗੱਪਾ ਰੁਦਰਗੌਦਰ (ਏ-3), ਸਾਹਿਬਗੌੜਾ ਗਦਾਗੇਪਾ ਰੁਦਰਗੌਦਰ (ਏ -4), ਬਾਸੱਪਾ ਅਵਵੰਨਾ @ ਹੁਵੰਨਾ ਗਿਰਾਡੀ @ ਚਿਗਾਰੀ (ਏ -5) ਅਤੇ ਬਾਸੱਪਾ ਡੰਡੱਪਾ @ ਡੋਂਡੀਬਾ ਹੰਜਾਗੀ (ਏ -6) ਨੂੰ 20 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 28 ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੀਜਾਪੁਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 143, 147, 148, 506 (2) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 149 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਆਈਪੀਸੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ।
2. ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਏ-1, ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-3 ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 23 ਜੁਲਾਈ, 2005 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਏ-1, ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-3) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਏ-4, ਏ-5 ਅਤੇ ਏ-6 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

4. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2215/2005 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਏ -1 ਤੋਂ ਏ -6 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 14 ਸਤੰਬਰ, 2009 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ; ਏ-1, ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ 50-50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਏ-5 ਅਤੇ ਏ-6 ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਏ-4 ਦੀ ਅਪੀਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 1,40,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

5. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ 14 ਸਤੰਬਰ, 2009 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

<u>ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ:</u>

6. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਚਨਾਗੌੜਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਕੋਲ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਬੀਜਾਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਾਬਾਨਗਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ 19 ਸਤੰਬਰ, 2001 ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮਲਗੌਂਡਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ/ਨੌਕਰਾਂ ਰੇਵੱਪਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2), ਸਿੱਦੱਪਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3),ਹੀਰਾਗੱਪਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਅਤੇ ਸੁਰੇਸ਼ (ਪੀਡਬਲਯੂ-5) ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹ ਲਗਾਉਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੁਪਹਿਰ ਕਰੀਬ 12 ਵਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤ ਵੱਲ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਕੰਮ ਦੁਪਹਿਰ 3.30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰ ਨੌਕਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2,ਪੀਡਬਲਯੂ-3, ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -5) ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਲਗੌਂਡਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ। ਉਹ ਸ਼ਾਮ ਕਰੀਬ 4.00 ਵਜੇ ਉਮੱਕਾ ਕੁਲਕਰਨੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਏ-1, ਏ-2, ਏ-3 ਅਤੇ ਏ-4 ਅਚਾਨਕ ਆਏ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਨੇ ਸੰਗੌਂਦ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣਗੇ।

ਏ-1 ਨੇ ਜੰਬਾਈ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਏ-2 ਨੇ ਕੁਹਾੜੀ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਏ-3 ਨੇ ਦਾਤਰ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਏ-4 ਨੇ ਕੁਹਾੜੀ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਉਸਨੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਵੀ ਉਸਦੇ ਬੇਟੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇ ਡਰੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਭੱਜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁੱਟੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਝਾੜੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕ ਗਿਆ।

7. ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਪਿੰਡ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਵੱਲੋਂ 20 ਸਤੰਬਰ, 2001 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 4.00 ਵਜੇ ਟਿਕੋਟਾ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਏ-1, ਏ-2, ਏ-3) ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ (ਏ-4, ਏ-5 ਅਤੇ ਏ-6) ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 143, 147, 148, 506 (2) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 149 ਆਈਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਖੇਤਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਕੇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਈਬਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬੀਜਾਪੁਰ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ 27 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, 24 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ 17 ਸਮੱਗਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 313 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਸੀਆਰਪੀਸੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਬੇਕਸੂਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠਾਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

ਪੀ ਡਬਲਯੂ-1	ਚਨਾਗੌੜਾ (ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ) (ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ)
ਪੀ ਡਬਲਯੂ-2	ਰੇਵੱਪਾ (ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ)
ਪੀ ਡਬਲਯੂ-3	ਸਿਦੱਪਾ (ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ) (ਦੁਸ਼ਮਣ)
ਪੀ ਡਬਲਯੂ-4	ਹੀਰਾਗੱਪਾ (ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ)
ਪੀ ਡਬਲਯੂ-5	ਸੁਰੇਸ਼ (ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ) (ਮੁਸ਼ਮਣ)
ਪੀ ਡਬਲਯੂ-6	ਬਾਸਾਗੌਂਡਾ (ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ)
ਪੀ ਡਬਲਯੂ-7	ਅੱਪਾਸਾਹਿਬ (ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਗਵਾਹ)
ਪੀ ਡਬਲਯੂ-8	ਸਾਬੂ (ਪੰਚ ਗਵਾਹ)
ਪੀ ਡਬਲਯੂ-9	ਬਾਸੂ (ਪੰਚ ਗਵਾਹ)

ਪੀਡਬਲਯੂ-10	ਰਾਮੂ (ਪੰਚ ਗਵਾਹ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-11	ਭੀਮਨਾ (ਪੰਚ ਗਵਾਹ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-12	ਸੰਗੋਂਡ (ਪੰਚ ਗਵਾਹ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-13	ਸ਼ਾਂਤੀਨਾਥ (ਪੰਚ ਗਵਾਹ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-14	ਸਕਰੂਬਾਈ (ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ) (ਸੁਣੀ-ਸੁਣੀ ਗਵਾਹ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-15	ਸ਼ੰਕਰਗੌੜਾ (ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-16	ਸਿਦੱਪਾ (ਸੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਗਵਾਹ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-17	ਡਾਕਟਰ ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ (ਮੈਡੀਕਲ ਜੂਰਿਸਟ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-18	ਸ਼ੇਟੱਪਾ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਏਐਸਆਈ) (ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ) (ਪੈਜਾਦਾਰ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-19	ਵੀਰਭਦਰਈਆ (ਕੈਰੀਅਰ ਕਾਂਸਟੇਬਲ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-20	ਦਯਾਨੰਦ (ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-21	ਰਾਜੂ (ਸਕੈਚ ਨਕਸ਼ੇ ਦਾ ਲੇਖਕ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-22	ਸ਼੍ਰੀਸ਼ੈਲ (ਕੈਰੀਅਰ ਕਾਂਸਟੇਬਲ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-23	ਰਤਨਸਿੰਗ (ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-24	ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ (ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-25	ਜਗਨਾਥ (ਪੀ.ਐਸ.ਆਈ.)
ਪੀਡਬਲਯੂ-26	ਮੁਹੰਮਦਸ਼ਰੀਫ (ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ)
ਪੀਡਬਲਯੂ-27	ਬਾਸਨਗੌੜਾ (ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਸਟੇਟ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ, ਬੰਗਲੌਰ) (ਦੂਜਾ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ)

8. ਸਰਕਾਰੀ ਧਿਰ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ 23 ਜੁਲਾਈ, 2005 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰੇ ਛੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਢੁਕਵੇਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:

(i) ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਏ-5 ਅਤੇ ਏ-6 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਨੇ ਏ -5 ਅਤੇ ਏ -6 ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਏ-1 ਨੂੰ ਏ-5 ਅਤੇ ਏ-6 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਏ -1 ਨੂੰ ਏ -4 ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ

(ii) ਪੀਡਬਲਯੂ -1, ਪੀਡਬਲਯੂ – 2 ,ਪੀਡਬਲਯੂ -3,ਪੀਡਬਲਯੂ-4, ਪੀ ਡਬਲਯੂ -5 ਅਤੇ ਪੀ ਡਬਲਯੂ -6 ਨੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ / ਨਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ।

(iii) ਪੀਡਬਲਯੂ -4 ਜੋ ਇੱਕ ਕੁਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਲਗੌਂਡਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਨੇ ਏ -4 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

(iv) ਬਾਸਾਗੌਂਡਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -6), ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ, ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -4 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ।

(v) ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਰੁਦਰੱਪਾ ਏ-4 ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੰਗੂੰਦ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਦਾ ਮਕਸਦ ਏ-1 ਤੋਂ ਏ-4 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲਣਾ ਸੀ।

(vi) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸ਼ੰਕਰਗੌੜਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-15) ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਏ-4 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ।

(vii) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ (ਪੀਡਬਲਯੂ -6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -15) ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਬਾਰਸ਼ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਥਿਊਰੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਚਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ -5) ਬੰਨ੍ਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਏ ਸਨ, ਅਸੰਭਵ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਬਾਰਸ਼ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖੇਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ।

9. ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 15 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ:

> "... ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਗਵਾਹ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਸੰਸਕਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

10. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿਕੋਟਾ ਥਾਣੇ ਦੇ ਏਐਸਆਈ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

11. ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਵੇਰੇ 10 ਜਾਂ 11 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਿੰਡ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਯਾਨੀ 12 ਵਜੇ ਹੀ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -1) ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 162 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਤਿਆਰ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਦੀ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁਲਿਸ ਸਵੇਰੇ 10 ਜਾਂ 11 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਿੰਡ ਆਈ। ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਾਤ 11 ਵਜੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਾਤ 12 ਵਜੇ ਥਾਣੇ ਗਏ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਯਾਨੀ 12 ਵਜੇ ਹੀ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ 19.09.2001 ਨੂੰ ਰਾਤ 11.00 ਵਜੇ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.6., ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਮ 5-00 ਜਾਂ 6-00 ਵਜੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਰਗੌਡਾ, ਸ਼ੰਕਰਗੌੜਾ ਅਤੇ ਚਨਾਗੌੜਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਪਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਝਾੜੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.6 ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਸ਼ਾਮ 5-00 ਜਾਂ 6-00 ਵਜੇ ਹੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪਹੁੰਚਣ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.6 ਵੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਥਾਣੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ 6-00 ਜਾਂ 7-00 ਵਜੇ ਸਨ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਵੇਰੇ 4.00 ਵਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਉਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 11 ਵਜੇ ਕਤਲ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਗਏ ਸਨ। ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਦੇ ਘਰ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗਈ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਛੇ ਘੰਟੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.6 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ। ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਲਾਸ਼ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਸ.ਪੀ.1 ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 162 ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸਬੂਤ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

12. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਾਏ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੇਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ।

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

13. ਹਥਿਆਰਾਂ/ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦਿਖਾਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ -27) ਅਨੁਸਾਰ, ਹਥਿਆਰ 1 ਅਕਤੂਬਰ, 2001 ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਦੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ -27) ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹਨ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਥਿਆਰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਸਨ।

14. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਮੀਆਂ, ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੇਸ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਏ -1, ਏ -2 ਅਤੇ ਏ -3) ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ (ਏ -4, ਏ -5 ਅਤੇ ਏ -6) ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

15. ਰਾਜ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 (1) ਅਤੇ 378 (3) ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 14 ਸਤੰਬਰ, 2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਦੋਸ਼ੀ ਏ-1, ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-3 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਏ-4 ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਏ-5 ਅਤੇ ਏ-6 ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

16. ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ, ਸਰਕਟ ਬੈਂਚ, ਗੁਲਬਰਗਾ ਵੱਲੋਂ 14 ਸਤੰਬਰ, 2009 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਏ-1, ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-3) ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

<u>ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ:</u>

17. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ।

18. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਇਕੋ ਇਕ ਨਜ਼ਰੀਆ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਗਾੜ ਜਾਂ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

19. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਸਿੱਟੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

20. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਢੁਕਵੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ।

21. ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1), ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਲਗੌਡਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਚਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ (ਪੀਡਬਲਯੂ -2, ਪੀਡਬਲਯੂ -3, ਪੀਡਬਲਯੂ -4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -5) ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਤੰਗ ਹੁੰਦੇ ਵੇਖਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਖੌਤੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵਾਪਰਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਕਤਲ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

22. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਚਨਾਗੌੜਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

> **"... ਮੈਂ ਦੁਬਾਰਾ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਝਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ੬ ਜਾਂ ੭ ਵਜੇ ਤੱਕ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ। ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਉਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਚਚੇਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਥਾਣੇ ਲੈ ਗਈ।**

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੇਰੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਬਣਾਈ। ਸਵੇਰ ਦੇ ਲਗਭਗ 2 ਜਾਂ 3 ਵਜੇ ਸਨ। ਸਵੇਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਚ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ। ਪੰਨਾ 1, ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਐਕਸ.ਪੀ.1 (ਏ) 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ...

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜੋ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਉਸ ਲਿਖਤ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਦਾਰ ਨੇ ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ....

ਮੇਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਥਾਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਦਾਰ ਆਇਆ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਏ। ਪੰਜਾਦਾਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੰਜਾਦਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀ ਜਾਣ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਦਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਲਿਖੀ। ਇਹ ਲਿਖਤ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ....

..... ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲਾਸ਼ ਦੇਖਣ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਤ ਦੇ ੧੦ ਤੋਂ ੧੧ ਵਜੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤਾਂ ਰਾਤ ਦੇ 10 ਜਾਂ 11 ਵੱਜੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਫ਼ੋਨ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਥਾਣੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਸ਼ਿਵਨਾਗੌੜਾ ਅਤੇ ਬਨਾਗੌੜਾ ਮੇਰੇ ਹੋਰ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਹਨ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਥਾਣੇ ਗਏ ਪਰ ਥਾਣੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੇਰਾ ਬੇਟਾ ਸ਼ਿਵਨਾਗੌੜਾ ਅਤੇ ਸੰਗੌਂਡ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਥਾਣੇ ਗਏ। ਉਹ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 12 ਵਜੇ ਥਾਣੇ ਗਏ। ਟਿਕੋਟਾ ਥਾਣੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ.....

ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਿਰਫ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

23. ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਏਐਸਆਈ ਟਿਕੋਟਾ ਥਾਣੇ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ (ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀ-10) ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ 4.00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਤਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

24. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਰਾਤ 12 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

25. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਨੇ ਉਲਟ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਦਾਰ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਐਫਆਈਆਰ (ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀ -10) ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਅਸਲ ਸ਼ੱਕ ਹੈ।

26. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਰੇਵੱਪਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 10 ਜਾਂ 11 ਵਜੇ ਪਿੰਡ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ। ਟਿਕੋਟਾ ਥਾਣੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਆਇਆ। ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਲਾਸ਼ ਪਈ ਸੀ। ਸਮਾਂ ਰਾਤ ਦੇ ਲਗਭਗ 11.00 ਵਜੇ ਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਰਾਤ 12 ਵਜੇ ਥਾਣੇ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

27. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੀਰਾਗੱਪਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -4) ਦੇ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਰਾਤ ਨੂੰ 8.00 ਜਾਂ 9.00 ਵਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਆਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਕਿਵੇਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗਏ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 11.00 ਵਜੇ ਥਾਣੇ ਗਏ। ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਜੀਪ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦੁਬਾਰਾ ਰਾਤ 12 ਵਜੇ ਜਾਂ 1.00 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

28. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਸਾਗੌਂਡਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -6) ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਲਗੌਂਡਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਦੋ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਦੋਂ ਉਸ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ

ਪੀਡਬਲਯੂ -6 ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਮ 5 ਤੋਂ 6 ਵਜੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ ਅਤੇ ਪਰਾਗੌਡਾ, ਸ਼ੰਕਰਗੌੜਾ ਅਤੇ ਚਨਾਗੌੜਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ -6 ਦਾ ਇਹ ਸੰਸਕਰਣ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ, ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ 1) ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ -6 ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਸਮੇਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

29. ਇਕ ਹੋਰ ਕਥਿਤ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਪੀਡਬਲਯੂ -15 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਗਵਾਹ, ਜੋ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਦਾ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ ਹੈ, ਦਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਵੇਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਪਕਾਇਆ ਹੋਇਆ ਗਵਾਹ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।

30. ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-17) ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਜੂਰਿਸਟ ਨੇ 20 ਸਤੰਬਰ, 2001 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9.00 ਵਜੇ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਤੋਂ 18 ਤੋਂ 24 ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਜਾਂਚ ਤੋਂ 24 ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਖੌਤੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਜੂਰਿਸਟ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ।

31. ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-27) ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਬਾਰੇ ਝੂਠੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਦਿਖਾਏ ਸਨ।

32. ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਿਕਵਰੀ ਮੈਮੋ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ/ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

33. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸੁਚੱਜੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਸੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰੇ।

<u>ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ:</u>

34. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ - 1, ਪੀਡਬਲਯੂ 2, ਪੀਡਬਲਯੂ -4, ਪੀਡਬਲਯੂ -6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -15 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ। ਐਫਆਈਆਰ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -10) 20 ਸਤੰਬਰ, 2001 ਦੀ ਸਵੇਰ 4.00 ਵਜੇ ਤੁਰੰਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਚਸ਼ਮਦੀਦਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਖੌਤੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਅਤੇ ਅੰਤਰ ਮਾਮੂਲੀ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਹਨ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਦਵਾਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਤਰਕ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

35. ਅਸੀਂ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ:

36. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

37. *ਰਾਜੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ*[1] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ:

> "29. ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ: (ਚੰਦਰੱਪਾ ਕੇਸ [*ਚੰਦਰੱਪਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ*, (2007) 4 ਐਸਸੀਸੀ 415]
>
> > "42. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਉਭਰਦੇ ਹਨ:
> >
> > (1) ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ, ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
> >
> > (2) ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾ, ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ।
> >
> > (3) ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, "ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਾਰਨ", "ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਧਾਰ",

---

1 [2022] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1046: (2022) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 471

"ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਾਲਾਤ", "ਤੋੜ-ਮਰੋੜ ਕੇ ਸਿੱਟੇ", "ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀਆਂ" ਆਦਿ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ "ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ" ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਝਿਜਕ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

(4) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੋਹਰੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ. ਦੂਜਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(5) ਜੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋ ਵਾਜਬ ਸਿੱਟੇ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

38. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, *ਐਚਡੀ ਸੁੰਦਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ*[2] ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 378 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

> "**8.1**. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ;
>
> **8.2.** ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ;
>
> **8.3**. ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ;
>
> **8.4.** ਜੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਸੰਭਵ ਸੀ; ਅਤੇ
>
> **8.5**. ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਤਾਂ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕੋ ਇਕ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਿੱਟਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ।

39. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

(ਏ) ਇਹ ਕਿ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੇਟੈਂਟ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ;

(ਬੀ) ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹਨ/ਭੁੱਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ;

(ਸੀ) ਇਹ ਕਿ ਕੋਈ ਦੋ ਵਾਜਬ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ।

---

2 [2023] 14 ਐਸਸੀਆਰ. 47: (2023) 9 ਐਸਸੀਸੀ. 581

40. ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ ਜੇ ਉਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

41. ਉਪਰੋਕਤ ਕਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਹਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ (ਏ -1, ਏ-2 ਅਤੇ ਏ-3) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਆਈਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ।

42. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

43. ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਦਾਰਥਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਅਤੇ ਖਾਮੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਗਲਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਾਂਗੇ।

44. ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਟਿਕੋਟਾ ਤੋਂ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਲਗੌਂਡਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਵੇਰੇ 4 ਵਜੇ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -1) ਦਰਜ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਫਆਈਆਰ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -10) ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -2, ਪੀਡਬਲਯੂ -3, ਪੀਡਬਲਯੂ -4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -5 (ਨੌਕਰ, ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਲਗੌਂਡਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗਏ ਸਨ) ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1), ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਛੇ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਲਗੌਂਡਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ।

45. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਪੇਟੈਂਟ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ, ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਮੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ।

46. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਏ -4 (ਸਾਹਿਬਗੌੜਾ) ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਬੇਟੇ ਮਲਗੌਂਡਾ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੇਰਹਿਮੀ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜੋ 19 ਸਤੰਬਰ, 2001 ਦੀ ਸ਼ਾਮ 4.00 ਜਾਂ 5.00 ਵਜੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਘਟਨਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਝਾੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲੁਕ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸ਼ਾਮ 6:15 ਤੋਂ 6.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵਾਪਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ (ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ) ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੇਟੇ ਸ਼ਿਵਨਾਗੌੜਾ ਅਤੇ ਬਨਾਗੌੜਾ (ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਅਨੁਸਾਰ) ਥਾਣਾ ਟਿਕੋਟਾ ਗਏ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ।

47. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ 19 ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਦੇਰ ਰਾਤ ਹੀ ਥਾਣੇ ਗਏ ਸਨ। ਜੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਸਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ/ ਬਿਆਨ ਜੋ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਤਲ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਹੋਣਗੇ, ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਥਾਣੇ ਦੀ ਡੇਲੀ ਡੇਅਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਅਖੌਤੀ ਦੌਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਡਾਇਰੀ ਜਾਂ ਥਾਣੇ ਦੀ ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -10)। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਨੇ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਦਾਰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਪੰਜਾਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਲਿਖਤ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਏਐਸਆਈ ਟਿਕੋਟਾ ਥਾਣੇ (ਪੀਡਬਲਯੂ -18) ਨੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਥਾਣੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਦਾ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਬਿਆਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਫਆਈਆਰ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -10) ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਡੇਅਰੀ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਨਾ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਐਫਆਈਆਰ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -10) ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

48. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ਿਵਨਾਗੌੜਾ ਅਤੇ ਬਨਾਗੌੜਾ, ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੇ ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ) ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਥਾਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਲੈ ਆਏ। ਪੀਡਬਲਯੂ -2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -4 ਨੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰਾਤ 10.00 ਵਜੇ ਜਾਂ 11.00 ਵਜੇ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਤੱਥ ਦੱਸਿਆ।

49. ਘਟਨਾ ਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਸਾਗੌਡਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -6) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਦੋਂ ਪੀੜਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ -6 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਮ 5.00 ਜਾਂ 6.00 ਵਜੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰਾਗੌੜਾ, ਸ਼ੰਕਰਗੌੜਾ ਅਤੇ ਚਨਾਗੌੜਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਚਨਾਗੌੜਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਘਟਨਾ ਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ -6 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 6.00 ਜਾਂ 7.00 ਵਜੇ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਚਨਾਗੌੜਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਥਾਣੇ ਜਾਣਗੇ।

50. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ -6 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦਾ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੂਜਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ, ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਇਕ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਵੇਖੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅੰਨ੍ਹੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜੋ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਦਰਅਸਲ, ਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਦਾਣਾ ਵੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗਾਰਡ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਗੇ।

51. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੈਡੀਕਲ ਜੂਰਿਸਟ (ਪੀਡਬਲਯੂ -17) ਦਾ ਬਿਆਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਲਾਗੌਂਡਾ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਸੜਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਸਮਾਂ 20 ਸਤੰਬਰ, 2001 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9.00 ਵਜੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਤੋਂ 24 ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਅਖੌਤੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ 4.00 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ 19 ਸਤੰਬਰ, 2001 ਨੂੰ।

52. ਗਵਾਹ ਰੇਵੱਪਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -2), ਬਾਸਾਗੌਂਡਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -6) ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਰਗੌੜਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -15) ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਂਹ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ -1) ਦੁਆਰਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਲਗੌਂਡਾ ਅਤੇ ਚਾਰ ਨੌਕਰਾਂ (ਪੀਡਬਲਯੂ -2, ਪੀਡਬਲਯੂ -3, ਪੀਡਬਲਯੂ -4 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -5) ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ ਬੰਨ੍ਹ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਂਹ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ।

53. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਈ ਕੋਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਿਰ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਬਣਾਏ ਬਲਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਅਸਲ ਉਤਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦਬਾਇਆ ਹੈ।

54. ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -6 ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਏ -4 ਦੇ ਬੇਟੇ ਸੰਗੌਂਦ ਦਾ ਕਤਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਲਗੌਂਡਾ ਨੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ -6 ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਲਗੌਂਡਾ, ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ [(ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ)(ਪੀਡਬਲਯੂ -1)] ਅਤੇ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ (ਸ਼ਿਵਨਾਗੌੜਾ ਅਤੇ ਬਨਾਗੌਡਾ) ਨੂੰ ਸੰਗੋਂਡ (ਏ -4 ਦਾ ਪੁੱਤਰ) ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਗੋਂਡ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਲਗੌਂਡਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

55. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨੋਰਥ ਦੋਧਾਰੀ ਤਲਵਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਏ-4 ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੰਗੋਂਡ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਲਈ ਮਲਗੌਂਡਾ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

56. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਸਨ।

57. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ -27) ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ:

> 1.10.2001 ਨੂੰ ਪੀਐਸਆਈ ਟਿਕੋਟਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਾਬੂ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬਗੌੜਾ ਬਿਰਾਦਰ ਅਤੇ ਅਲਗੋਂਡ ਸਾਹਿਬਗੌੜਾ ਬਿਰਾਦਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਭਾਗ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਅਲਗੋਂਡ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ.15 'ਤੇ ਹੈ. ਇਸ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਅਲਗੋਂਡ ਦਾ ਐਲਟੀਐਮ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਬਾਬੂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਐਕਸ.ਪੀ.16 ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਬਾਬੂ ਬਿਰਾਦਰ ਦੇ ਐਲ.ਟੀ.ਐਮ. ਮੈਂ ਬਾਬੂ ਸਾਹਿਬਗੌੜਾ ਪੁਦਰਾਗੌਦਰ ਅਤੇ ਅਲਗੋਂਡ ਸਾਹਿਬਗੌੜਾ ਬਿਰਾਦਰ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਬਤ ਪੰਚਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਨਾਸਰੀ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਪੁਦਰਾਗੌਦਰ ਯਾਨੀ ਬਾਬੂ ਸਾਹਿਬਗੌੜਾ ਪੁਦਰਾਗੌਦਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੋਇਤਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਲਗੋਂਡ ਬਿਰਾਦਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਜੰਬੀਆ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਜੀ ਗੋਵਿੰਦੱਪਾ ਕੁਲਕਰਨੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। 2.10.2001 ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 3.10.01 ਨੂੰ ਮੈਂ ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਦਕੱਪਾ ਗਦੀਗੋਪਾ@ ਸਾਹਿਬਗੌੜਾ ਪੁਦਰਾਗੌਦਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਸਵੈਇੱਛਤ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਐਸ.ਟੀ. ਨੇ ਜ਼ਬਤ ਪੰਚਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋ ਦਾਤਰੀਆਂ, 0 ਪੈਂਨ ਸ਼ਰਟ ਜੋ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਬੁਸ਼-ਸ਼ਰਟ ਜੋ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਏ.ਸੀ.ਸੀ.ਡੀ. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਗ੍ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਲਾਸਟਿਕ ਕੈਰੀ ਬੈਗ. ਬਸਪਾ ਗਰਾਡੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

58. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਸਬੂਤ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

59. ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਾ ਬਿਆਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਹਿੱਸਾ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, *ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦੇਵਮਨ ਉਪਾਧਿਆਏ*[3] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ

60. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੇ ਖੁਲਾਸੇ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਵਾਹ ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਬਾਰੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

61. ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 60 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਸਿੱਧੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੈਕੰਡਰੀ/ਸੁਣਨਯੋਗ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

62. ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

63. ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ***ਅਬਦੁਲ ਹਫੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ***[4], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਸੀ:

> "5. ਜੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਸਬੂਤ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹਨ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸਨੇ ਦਿੱਤੀ; ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ।

---

3 [1961] 1 ਐਸਸੀਆਰ. 14: ਏਆਈਆਰ 1960 ਐਸਸੀ 1125

4 (1983) 1 ਐਸਸੀਸੀ 143

64. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੁਬਰਾਮਣਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ 5, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

> "82. ਉਪਰੋਕਤ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:
>
> ***27. ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿੰਨੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। —***
>
> *ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਭੇ ਗਏ ਤੱਥ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।*
>
> **83**. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਹੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਤਹਿਤ ਢੁਕਵੇਂ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਹੋਈ।
>
> **84**. ਜੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਵੱਲ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਲੁਕਾਇਆ ਸੀ, ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ, ਕੱਪੜੇ ਆਦਿ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੋ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਦੋ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਥਾਣੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਲੁਕਾਇਆ ਸੀ, ਆਦਿ। ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ (ਪੰਚ-ਗਵਾਹਾਂ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕਹੇ ਗਏ ਸਹੀ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੰਚਨਾਮੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

---

5 [2022] 14 ਐਸਸੀਆਰ 828: 2022 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1400

ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੰਚਨਾਮੇ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ ਲੁਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਚਨਾਮਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ (ਪੰਚ-ਗਵਾਹਾਂ) ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਜਾਂ ਖੂਨ ਨਾਲ ਰੰਗੇ ਕੱਪੜੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਪੰਚਨਾਮਾ ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ੨੭ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖੋਜ ਪੰਚਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਕਰੇ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

65. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ *ਰਾਮਾਨੰਦ @ ਨੰਦਲਾਲ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ*[6] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਕ੍ਰਮ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

66. ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ -27) (ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਿੱਸੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਏ -2 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -15) ਅਤੇ ਏ -1 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -16) ਦੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਮੈਮੋ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ -27) ਨੇ ਉਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

---

6 [2022] 5 ਐਸਸੀਆਰ. 162: 2022 ਐਸਸੀਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ. 1396

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ।

67. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-27) ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ (ਏ-1 ਅਤੇ ਏ-2) ਦੇ ਸਵੈਇੱਛਤ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਅੰਸਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਏ-1 ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਕੁਹਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੋਇਟਾ ਅਤੇ ਏ-2 ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਜੰਬੀਆ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-27) ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

68. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ-27) ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਏ -3 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ, ਆਪਣਾ ਸਵੈਇੱਛਤ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋ ਦਾਤੀਆਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ -27) ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਅਖੌਤੀ ਸਵੈਇੱਛਤ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਬਤ ਮੈਮੋ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ।

69. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਖੁਲਾਸਾ ਮੈਮੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਜੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

70. ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

71. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰਾਂ 'ਤੇ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਰੋਲੋਜੀਕਲ ਰਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਕਵਰੀ ਵੀ ਅਰਥਹੀਣ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਾਰਥਕਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਹੈ.

72. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਾ ਤਾਂ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਖੌਤੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ -10) ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਹੇਠ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

73. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਡਾ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 23 ਜੁਲਾਈ, 2005 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋ ਨਜ਼ਰੀਆ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਾਂ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੁਚੱਜੇ ਤਰਕ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ।

74. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 14 ਸਤੰਬਰ, 2009 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

75. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

76. ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਿਰਲੇਖ *ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:* ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016